

DM MAGAZIN

Dedikációk

— Haláli — mondta Bea és felvissított.

— Mi van, szivem? — nézett rá kérdően Bundik.

Bea egy szénytított könyvet tartott a kezében. — Hát ez mi, Haláli! — ismételte, és újfent felvissított.

1.

Egy moziban jöttek össze. Egy más mellé kerültek a széles sorban. A film nem volt túlságosan érdekes, s egyszer azon kapták magukat, hogy fogják egymás kezét.

— Csókoldj meg — nógatta őt perccel később Bea. A moziban nem voltak túl sokan, így hát Bundik nem sokat teketóriázott. Aztán fogták tovább egymás kezét.

Bundik minduntalan oldalt pillantgatott, de csak már kint, az utcán, a világosban tudta alaposabban szemrevételezni a lányt.

— Okét — mondta magában. — Messze laksz? — kérdezte Bea.

— A panelmennyországban — felelte Bundik, miközben igyekezett mentől ruganyosabban lépkedni.

Igy hát taxival mentek.

2.

Bea másodéves egyetemista volt, immár a vizsgaidőszakban. Másnap fölmondta alberletét, átuccolt hozzá. — Az egy hónap megalkarított bért meg majd elisszuk — mondta, miközben nekilátott a szétpakolásnak.

— Eliszod — felelte Bundik. S ennek az egyes szám második személynél külön története volt.

Szó, ami szó, nemrég Bundik alaposan kiütötte magát. A leg-szomorúbb az volt az egészben, hogy a dokik másnap — micsoda másnap volt! — kifejezetten eltiltották a piától. „Az életével játszol!” — fõrmézt rá a fődok. Nem, ilyesmit még sose mondtak neki. Bundik kisé megregett, és ekkor tájt tartott még az ijedelel.

A sugáruói borkimérésbe balagott le, hogy piát hozzon Beának. A borkimérés nemrég nyílt, tájélelő homok vinkókát árultak benne, abból vett két liter nyit, s hogy teljesen ő se károsodjék, kért magának egy meggy-márkát, amit aztán a törzsven-dégek undorodó pillantásainak keresztütőzében fogyasztott el.

— Na, csak hogy megjöttél! — nyitott ajtót Bea, és azonnyomban szájencsökölt.

3.

Bundikot kissé meglepte a támadó hív. Ott állt a nyitott ajtóban, kackiás kempingnadrágjában, pólóban, két kezében egy-egy literes üveg. Beának semmi. Ha csak nem számíthatunk a túsarkú szandál és hajzatában a gyöngyházfényű csatot.

Ez volt a mániája. Egész nap anyaszült meztelenül járkált a lakásban. — Megörjít ez a hőség — mondogatta. Azzal kezdte a napot, hogy kiállt a loggiára, pu-céran. Nyújtózott, tett néhány tornamozdulatot, miközben a lentebb elterülő U-alakú ház-csoport ablakai megteltek bor-zas férfifejekkel.

Bundikot eleinte kissé zavarta a dolog, de néhány nap alatt fokozatosan hozzászokott. Szó, ami szó, a hűsz esztendő Beának tényleg nem volt takarátivalója. Amikor — kedve szerint — időlegesen végigheveredett a piros padlósőrvéken. Bundik a dupla rekamié magosából kedv-telve nézett rá, közben hasonla-tok után kutatott a fejében. Le-geslegelőször az jutott eszébe, akár egy őszibarack, akár egy ki-lenven százalékosan érett, ham-vas őszibarack. Bundik azonban tisztában volt a közhelyek terméshozatásával, így hát hasonla-tait csak ritkán formálta elő-szóvá.

— Mutasd! — mondta most Beának, és a nyitott könyv után nyúlt.

4.

Kis alakú, tetszetős kötet volt. Bea halászta elő a mennyezetig érő polcra. Szerelmes versek

antológiája. Magyar költők mű-veiből összeállította Vas István. Ez volt a címe is: Szerelmem.

— Az első oldal nézd, mind-járt az elsőt — és Bea megint felvissított.

Hát erről bizony időközben teljesen elfeledkezett. Nézte az írását. Akkor még mennyivel szebben írtam — villant át agyán. Amikor a könyvtárat kényszerűségből két felé transzi-rálták, ez a kötet a neki jutó rész darabjai közé keveredhetett.

— Olvasd fel — unszolta a lány. — Olvasd csak fel szépen.

Előbb azonban Bundik még átfutotta a bejegyzést. „Egy ha-láliig tartó út kezdetén, útra-valóul. Hogy mentől tovább tartson a SZERELEM”. A dedi-kációba ugyanis belekombináta a kötet címét, s alább a dátum: 1957. december 16.

— Haláli — nevetette el ma-gát Bea. — Őt évre rá születtem. — Na, olvasd csak, hadd hal-lom.

Atyaúristen, gondolta Bundik. Micsoda baromság. Ráadásul egy ideggógyász (Freud-tanítvány) rögtön észrevenné a szövegben a bakit: haláliig tartó út és mellet-te az igény, hogy mentől tovább — tehát távolról sem haláliig — tartson a szerelem. Atyaúristen! Megpróbálta elképzelni akkori magát, ezerkilencötvenhétben: fölfelé fésült, göndörös hajzat, romantikus tekintet. Atyaúristen!

Aztán — a kívánságnak meg-felelően — felolvasta a szöveget. Bea közben úgy nézett rá, időn-ként szöke hajzuhataga mögé burkolózva, mint egy leltre. Ré-gészek bámulhatnak így, mikor az egyre mélyebbre hatoló áso-nyomokból előbukkan egy ló vagy egy ember csontváza. In-kább talán egy lóé.

— És meg is kérte, ugye, an-nak rendje-módja szerint — Bea felhúzta a lábát és összehárta két gömbölyű térdét.

Igen, persze, hogyna, Bundik egyre csak bólogott, kezében a könyv. — Akkori szokások szer-int.

— Meséj róla — kérte Bea, s közben fejének kis gyors moz-dulatával hátravetette haját.

— Na jó — egyezett bele Bun-dik. — Ha mindenáron ezt akar-rod. — És közben öntött neki. A vinkó szinte kutukuruttolt, mi-kor belecsorgatta a hosszúkás pohárba, Bundik irigykedve szí-molt aromája után a levegőben.

Amikor a haverok meglátták őket együtt az utcán — szemre-vételezve rögtön a három évti-zednyi korkülönbséget —, ilyene-keket mondtak: — Vigyáz vele, ez csak melegedni akar nálad. — Tekintve a harminc fokos káni-kulát megállapításuk felettébb realinak tűnt. Mindazonáltal Bundiknak nem voltak távoli tervei. Elfogadta a kialakult helyzetet, nem töprengett a jö-vőn.

Bea nem volt kifejezetten in-tellektuális lény, de helyén volt az esze, nyitott szemmel járt a világban, és a látottakat gyor-san, néha igen ötletesen értékel-te. Közben készült a vizsgákra, jegyzetei szanaszét hevertek a másfél szobás örökklákás-kégl-i-ben, melyben érzett még az enyv és a festék szaga, amit a távozó építőmunkások hagytak maguk után. A tanulás röpke szüneteiben pedig tovább bö-n-gezte a kimeríthetetlennek tűnő könyvespolcot. S Bundik nem kis bosszúságára újabb és újabb dedi-kációkra leit.

— Egy egész könyvtárat vásá-róltál neki? — kérdezte vigyor-rogva. — Mondd, akkoriban tényeg ez volt a szokás, vagy nem tudtál mit venni? — Ríngó lépteivel elmasírozott előtte. — És egyáltalán: mi a fenének fir-káldtal tele a könyveket? Arra nem gondoltál, hogy így majd kevesebbet kapsz értük az antik-váriumban?

Bundiknak a lelke mélyén fájt ez az illúzióromboló női magatartás. Mert Bundik, noha sok-mindenen keresztülment már az életben, alapjában véve mindvé-gig kissé romantikus fickó mar-radt. De megtanulta leplezni ér-zelmeit, így a mostani családótt-ságból se mutatott semmit. Kül-lönben is: Bundik biztos, megál-lapodott egzisztencia volt, aki nem szorult arra, hogy hó végén egy antikvrium kiárusítás se-gedelméhez folyamodjék.

Bea néha felolvastott. „Ma meg-láttam ezt a könyvet a kirakata-ban. Mindjárt rád gondoltam. Nesze.” Vagy: „A főszereplő ha-sonlít rád, ha elolvasod, majd te is rájössz erre. Szeretettel”. — Még alá is írtad — mondta Bea. — Szerencsére csak a keresztne-vedet. Különben egyszer majd rajtad röhögne az egész város... Haláli.

Bundik közel állt ahhoz a pil-lanathoz, amikor a sértett önérz-et megbántottsága ott kezd áruklodni az arcon. S Bea a nők csalahatatlanságát ösztönével megérett valamit ebből. Hozzálatott, hogy gyors ütemben megvizsgálja.

5.

— Mondd, jelentek én neked valamit? — Bea ott kuporgott mellette a két személyes reka-mián. Bundik rosszat sejtett, ve-szélyt szimatolt. Nehogy valami romantikus marhaságot suttogj neki — intette magát.

— Hát persze — mondta. — Hát persze.

— Mit perszél? — Bea felült. — Mondj valami szépét. Ami-lyeneket neki mondtál, s mint-egy magyarázatul a földön heve-rő könyvekre mutatott.

Bundik összeráncolt homlokka-l töprengött. Mi a fenét mondjak neki? Az alkoholsend óta most először vetődött fel benne, hogy jól jönne a pia. Egy-két pohár-nyi megoldaná a nyelvét, leszer-ré tenné és könnyen mondana valami hülyeséget. Így azonban, ilyen tökjózanon? Idegesen húzó-gatta a kackiás kempingnadrá-got, mintha le akarna esni az anyagról a mintázat.

Bea feléfordult. — Nos? — és közben kérdően nézett rá. Ezt, hogy „nos”, ezt nagyon tudta mondani. Tekintete — látszatra — közben öziképillantás volt. De tényleg csak látszatra. A pillan-tás mélyén — várakozón — író-nia vibrált. — Nos?

Bundik nekifohászott. — Bír-lak — mondta. — Ittóra bír-lak. Meg csiplek... Meg izé... Szóval... Marhára... Tényleg. — Higeen? — Bea elnyújtot-ta a magánhangzókat, mintha sárkányt húzna maga mögött a levegőben. — Higeen? — Fel-pattant a rekamiéről. — Hát ak-kor tudod mit? Itt egy könyv, írjal bele nekem gyorsan vala-mit. Egy olyan izét... Szóval egy dedikációt. — Majd kisvár-tatva még hozzátette. Hogy ne csak neki legyen ilyen, hanem nekem is. — A „neki”-t jól meg-nyomtá, hogy a hangsúly — mintegy pejoratíve — kellően áruklodó legyen.

Bundik kezébe vette a köny-vet. Elég használt példány volt. Borítólapja gyűrött, a lapok meg csupa-csupa zamárdul. Szórako-zottan pörgette maga előtt. Be-jegyzések, aláhúzások, margóra vésett felkiáltó- és kérdőjelek, tojásdad karikák tűntek elő. S a címe: A modern szexualitás ana-tómiája.

Bundik tétovázott. — Adjak tollat is? — szolgálatkészséges-kedett Bea.

— Nem, van nekem is. — Bundik zakója ott hevert a fotel-ben, kihúzta belsőszéből a go-lyóstollat. Közben elnézte Beát, mintha ágaskodó kebleiből, csi-pőjének ivelő vonulatából vagy ölénél pázsitjából akarná kiol-vasni a könyvbe vésendő szö-veget. Aztán írni kezdett. Bea közben mögéje bújt, hozzáno-módott a hátának, karjaival át-fogta a nyakát és tarkóján érze-t lélegzetét.

— Te bolond — mondta az-tán, amikor szemrevételezte a szöveget. — Te bolond. Arról minek írni? Ugyan minek? — és fúrge ujjjaival beletúrt Bundik erősen öszülő, ritkás hajzatába. PAPP ZOLTÁN

Lódi Ferenc

Jó reggelt, kisöreg, a napocska százele szória szét sugarát. Nézd a cicát, már pancsol a tejben bajsza nevet és rád kacarász.

Kint a homokvárban a vitézek állnak és várnak: jó katonák. Hopp! Ki az ágyból! Szóli ki nekik hos-várjanak meg, míg reggelizel.

Persze, előbb még mosdani kell ám. Jui, ez a szappan! Csi pi szemed?

„Rómáról jut eszembe...”

Halhatatlan kismemberek

Ha a turista Itáliába utazik, kötelességszerűen felkeresi a Város ősi magját, a nagyműtű Fórum Romanumot. Ha a romok között nyugatra halad, megpillantja Saturnus isten templomát, a Capitolium lábánál. E szentély közelében szinte el van dugva egy osz-loptörök. Pedig ez volt haj-danában a 0 kilométerkő. A magasba nyúló márványoszlo-pot bronzlapok fedték, ame-lyeken a nagyobb itáliai vá-rosook Rómától való távolsága volt feltüntetve. A számítást az ősi városfalak kapuitól kezdték.

Az ellenséges támadások fo-koztató veszélyének elhárítá-sára Aurelianus császár új városfalak építését kezdte meg. A városfal nem sza-bályos vonalban övezte Rómát, a szélrózsa minden irányából futottak be az utak a világbirodalom fővárosába. A falat tizenhét kapu törte meg. A kapuk elnevezése leg-többször megegyezett az ala-tala futó útével. A Porta Pre-nestine városkapuját ma Porta Maggiorenek hívják. A kétív-es kapu felépítménye vízvezetéket hordozott. Csak a múlt században, 1838-ban ta-láltak meg annak a M. Ver-gilius Eurysaces nevű pék-mesternek a két ív közé be-ékelt sírját, akinek életében az volt a kívánsága, hogy mesterségére emlékeztető architektonikus elemeket tartal-mazó sírt állítsanak neki és feleségének.

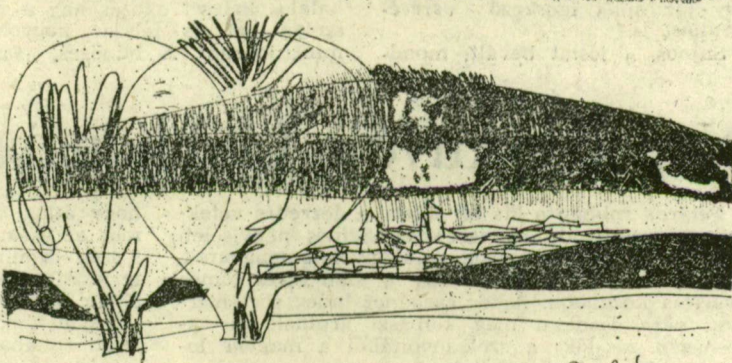
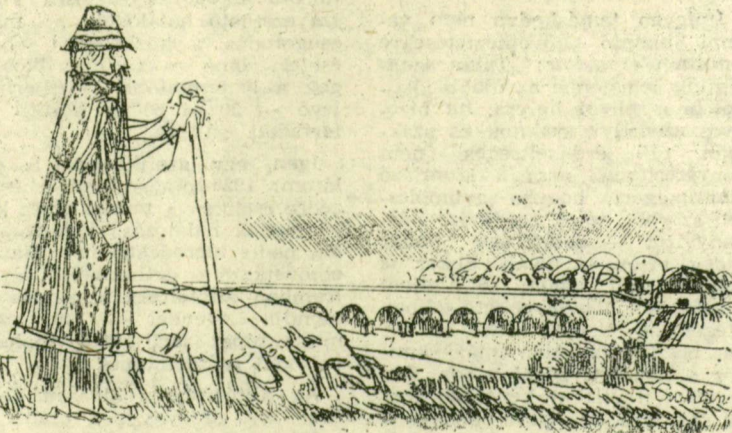
Tudjuk a leírásokból, hogy a malomipar majdnem alig fejlődött, a technikai beren-dezések kezdetlegeseek voltak, a liszt ára a búzáéhoz képest aránylag magas volt. Nem egy pékmester maga őrlötte a bú-zát, és így nagyobb haszonhoz jutott. Bizonyára így tett Eurysaces pékmester is, aki-nek vagyónából arra is tellett, hogy ilyen nagyszabású sír-

emléket állíttasson magának, és azon mestersége egyes je-leneteit ábrázoltassa. Egy vé-ka búza a vezérmotívum, amelyet hol függőlegesen, hol vízszintes helyzetben látnak.

A síremlék felső részén a kenyérsütés jeleneteit fargá-ták ki. A pékmester a nevét háromszor íratta fel sírjára. Megtalálták ugyanott Eurysa-cés feleségének, Atistiának hamvedrét is, amely — szintén a pékmesterséggel ösze-függően — sütőteknő alakú. A síremlék felső részén futó szalag lisztiszítálás, lisztmérés, majd a térszatyagás és ke-nyérformálás jeleneteit ábra-zolja. A tógás személy, aki valamennyi műveletnél jelen van, nyilván Eurysaces, a pék-mester. A sír valószínűleg az i. e. 30-ból származik, a köz-társaság végének idejéből. Így került be egy régi pék-mester a halhatatlanságba.

A reneszánsz kori városfej-lesztéskor alakította ki IV. Pius pápa azt a Porta Pia ne-vű városkaput, amelyen szintén egy mesterség, a borbély-és felcserfoglalozás munka-eszközeit ábrázolták a Miche-langelo-tervezte kapun. Itt ta-lán a Medici család száрма-zására gondoltak. Csak építé-szeti dísznek vélénék, ha figyelmetlenül elmegyünk mel-lette. De ha jól megnézzük, felfedezünk rajta egy bor-bélytálat egy darab szappan-nal és egy rojtos törülközőt. A rossz nyelvek szerint en-nek a pápának az ősei borbé-lyok voltak, és a művész a pápát akarta megtréfálni. Vannak Rómában, akik úgy magyarázzák, hogy milyen sokra vitte a borbély leszármazottja. Ezért vagy azért tették a kapura: a különös cí-mer a barokk Rómának tün-déri játéka, amikben bővel-kedik.

TIMÁRNE
MAKKÁR ERZSÉBET

Csohány

CSOHÁNY KÁLMÁN RAJZA

Reggel

Túl vagyunk rajta, csak ne szíjosi már. Arcod akár a rózsaszirm...

Szól is a pinta a rigónak, Hallod? — Fűtivre, komám, hé, lusta madár! Dalra, zenére ébred a tájék s útnak ered nyuszi, fúrge bogár.

Szép nap ez is, nem csal meg az ál-m-látszani hív a virág meg a rét, Tarka világod tiszta egében hú papirpádon ül egyenest.